

Sygn. akt III UK 158/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek

SSA Ewa Stefańska (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania D. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w [...]
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 czerwca 2017 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 23 marca 2016 r., sygn. akt III AUa .../15,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 października 2015 r. Sąd Okręgowy w [...] – VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 stycznia 2015 r. i ustalił D. K. prawo do emerytury począwszy od dnia 4 lutego 2015 r. Sąd pierwszej instancji ustalił, że decyzją z dnia 14 stycznia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił D. K. prawa do

emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43, zwanego dalej „rozporządzeniem”), albowiem do dnia 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie Produkcyjno-Usługowym „M.” w P. w okresie od 1 stycznia 1980 r. do 1 stycznia 1998 r. (tj. 17 lat, 7 miesięcy i 2 dni), ponieważ świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 16 sierpnia 2000 r. nie określało charakteru pracy zgodnie ze wskazanym wykazem, działem i pozycją powołanych przez pracodawcę przepisów resortowych - wykaz A, dział III, poz. 23 „wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”. Ponadto organ rentowy zwrócił uwagę na istnienie rozbieżności dotyczących stanowiska pracy zajmowanego przez ubezpieczonego w okresie objętym sporem, albowiem w świadectwie pracy z dnia 30 października 2000 r. wskazano stanowisko „tokarz przy obróbce żeliwa i tekstolitu bez chłodzenia”, a w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 16 sierpnia 2000 r. jego stanowisko określono jako „operator maszyn do obróbki wiórowej odlewów”.

W odwołaniu od tej decyzji D.K. wnosił o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do emerytury, podnosząc, że w przedłożonym przez niego świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach określono jego stanowisko pracy zgodnie z angażem i rzeczywistym zakresem obowiązków. Wyjaśnił, że w spornym okresie wykonywał pracę polegającą na obróbce wiórowej żeliwa przez skrawanie na sucho jako operator obrabiarki-tokarki.

Sąd Okręgowy ustalił, że D.K. urodził się w dniu 4 lutego 1955 r. i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W dniu 7 stycznia 2015 r. ubezpieczony złożył do organu rentowego wniosek o emeryturę. Organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny okres podlegania

ubezpieczeniom w wymiarze 28 lat, 3 miesięcy i 5 dni, w tym: 27 lat, 9 miesięcy i 29 dni okresów składkowych oraz 5 miesięcy i 6 dni okresów nieskładkowych. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego. Sąd pierwszej instancji ustalił, że z dniem 1 stycznia 1980 r. ubezpieczony rozpoczął pracę na stanowisku tokarza na wydziale remontowym, w komórce, w której obrabiano żeliwne elementy oraz tekstolit na usługi remontowe na wydziały odlewni żeliwa i aluminium. Ubezpieczony pracował w pomieszczeniu wydzielonym ścianą, wykonaną ze stali do wysokości 1,2 m, a w pozostałej części przeszkloną. W pomieszczeniu tym stały dwie tokarki, dwie frezarki i ostrzałka do noży. Ubezpieczony obsługiwał tokarkę, obrabiając tłoki do pras ciśnieniowych i kasmatyków, bezpieczniki z żeliwa do pras mimośrodowych i rolki żeliwne prowadzące do taśm. Odlewy żeliwne otrzymywano z odlewni w formie walca lub krążków, należało je ostukać, odżuźlić, obstukać nierówności. Następnie ubezpieczony przystępował do obróbki poszczególnych elementów przy wykorzystaniu tokarki, musiał je obrobić, wytoczyć, wywiercić otwór. Ponadto ubezpieczony zajmował się toczeniem detali do amortyzatorów i odbojów z tekstolitu, tj. żywiczego tworzywa sztucznego, które nie mogło być chłodzone. Obowiązki te wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy do dnia 1 stycznia 1998 r.

W ocenie Sądu pierwszej instancji odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie, albowiem D.K. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Zakładach Elektro-Maszynowych „E.” w P. (następnie: Zakłady Elektro-Maszynowe „P.”, Zakłady Zmechanizowanego Sprzętu Domowego „P.”, Zakłady Elektromaszynowe „E.”, „Es.” S.A., Zakład Energetyczno-Mechaniczny „P.” Spółka z o.o., „M.” Spółka z o.o.) od 1 stycznia 1980 r. do 1 stycznia 1998 r. (tj. 17 lat, 7 miesięcy i 2 dni), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie tym wykonywał bowiem prace związane z obróbką przy użyciu tokarki surowych, niewykończonych żeliwnych odlewów na sucho, które obtaczał do wymiarów odpowiadających normom produkcyjnym. Czynności te obejmowały zbieranie naddatków z odlewów przy użyciu noża tokarskiego i odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, dziale III „w hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23 „wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów” oraz

stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych, wymienionemu w wykazie A, dziale III „w hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23, pkt 3 - stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz. MG 1985 Nr 1, poz. 1, zwanego dalej „Zarządzeniem nr 3”).

Ponadto ubezpieczony okazjonalnie i w niewielkim wymiarze zajmował się toceniem detali do amortyzatorów i odbojów z tekstolitu, tj. żywiczego tworzywa sztucznego, które nie mogło być chłodzone. Czynności te odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, dziale IV „w chemii”, poz. 17 „produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli” oraz stanowisku tokarza tworzyw, wymienionemu w dziale IV „w chemii”, poz. 34 - stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz. MG 1987 Nr 4, poz. 7, zwanego dalej „Zarządzeniem nr 7”).

Zdaniem Sądu Okręgowego, pomimo że przedłożone przez ubezpieczonego świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach nie odpowiada wymogom formalnym wynikającym z przepisów prawa, to okoliczność ta nie pozbawia go możliwości ubiegania się o świadczenie emerytalne, ponieważ w postępowaniu sądowym nie stosuje się ograniczeń w zakresie źródeł dowodowych, które w postępowaniu przed organem rentowym wynikają z przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412). W postępowaniu sądowym uwzględnienie okresu pracy w szczególnych warunkach następuje na podstawie rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale szkodliwego zatrudnienia, co powoduje, że D.K. spełnił warunki uzyskania prawa do emerytury.

Na skutek apelacji organu rentowego, wyrokiem z dnia 23 marca 2016 r. Sąd

Apelacyjny w [...] - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżony wyroki i oddalił odwołanie. Sąd odwoławczy wskazał, że z wyjaśnień samego ubezpieczonego wynika, iż pracując na wydziale remontowym w specjalnie utworzonej komórce, w której obrabiano żeliwne elementy i tekstolit, obrabiał na tokarce: tłoki do pras ciśnieniowych, bezpieczniki z żeliwa do pras mimośrodowych i rolki żeliwne prowadzące do taśm. Nie można więc zaakceptować poglądu Sądu pierwszej instancji, że ubezpieczony pracując jako tokarz wykonywał prace w szczególnych warunkach, opisane jako wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów. „Odlewanie” oznacza bowiem wytwarzanie przedmiotów przez wypełnianie form ciekłym metalem. Przeprowadza się je w ściśle określonej temperaturze, która zależy od rodzaju odlewanego tworzywa, materiału i temperatury formy, masy i kształtu odlewu, a także technologii odlewania. Natomiast „wybijanie odlewów” to usuwanie zakrzepniętych odlewów z form oraz oddzielanie resztek masy od odlewu. Podstawowymi urządzeniami służącymi do wybijania odlewów z form są kraty wstrząsowe i kraty wibracyjne. Po wybiciu odlewu z formy przenosi się go do oczyszczalni, gdzie oddzielane są od odlewu: wlewy, nadlewy, przelewy, zalewki, a także usuwane są rdzenie i przypalona masa formierska i rdzeniowa.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w odlewni żeliwa, lecz gotowe odlewy były dostarczane do jego komórki z odlewni znajdującej się w innym wydziale. Wytworzone w odlewni elementy żeliwne były dostarczane jako półprodukty do ubezpieczonego, który pracując jako tokarz, wytwarzał z nich produkty finalne. D.K. nie zajmował się wybijaniem, oczyszczaniem i wykańczaniem odlewów, ponieważ trafiały do niego produkty wstępnie oczyszczone i obrobione. Przy wykonywaniu przez ubezpieczonego pracy nie występowały warunki pracy właściwe dla odlewni, gdzie łącznie występują: wysoka temperatura, hałas, zapylenie i immisja gazów. Natomiast w załączniku nr 1, zawierającym wykaz A do Zarządzenia nr 3, nie wymieniono pracy na stanowisku tokarza obróbki żeliwa jako pracy w warunkach szkodliwych. w Przy tym, ponieważ do obowiązków ubezpieczonego należały także inne czynności poza pracą przy żeliwie, nawet gdyby część wykonywanych przez niego zadań można było zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach, to nie wyczerpywały one pełnego wymiaru czasu

pracy. Dlatego Sąd odwoławczy uznał, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Od powyższego wyroku D.K. wniósł skargę kasacyjną, w której domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił naruszenie:

1) art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przez błędne ich zastosowanie polegające na uznaniu, że ubezpieczony nie spełnił przesłanek wymienionych w tych przepisach, co skutkowało niezasadną odmową przyznania prawa do emerytury;

2) art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z Zarządzeniem Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (dział III „w hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23 „wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów”, pkt 3 „operator maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych”) przez błędną wykładnię i nieuzasadnione przyjęcie, że ubezpieczony pracując jako tokarz nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych przy oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów;

3) art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z Zarządzeniem Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (dział IV „w chemii”, poz. 17 „produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półfabrykatów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli”, pkt 34 „tokarz tworzyw”) w związku z Zarządzeniem Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (dział IV „w chemii”, poz. 17 „produkcja i

przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półfabrykatów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli”, pkt 15 „operator urządzeń mechanicznej obróbki gumy i tworzyw sztucznych”) przez ich niezastosowanie;

4) § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez błędną jego wykładnię polegającą na odmowie uznania czynności świadczonych przez ubezpieczonego za pracę w szczególnych warunkach, wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;

5) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez brak uzasadnienia wyroku odpowiadającego wymogom procesowym w zakresie podstawowych merytorycznych aspektów sprawy, stanowiących przesłanki rozstrzygnięcia reformatoryjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z FUS”) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: (1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn, oraz (2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 ustawy. Natomiast § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43, zwanego dalej „rozporządzeniem”) przewidują, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest

wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Podstawą odmowy przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS było nieudowodnienie przez niego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W przedmiotowej sprawie Sąd Apelacyjny oparł swoje rozstrzygnięcie na ustaleniach faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, który ustalił, że ubezpieczony pracował na stanowisku tokarza na wydziale remontowym, w komórce, w której obrabiano żeliwne elementy oraz tekstolit na usługi remontowe na wydziały odlewni żeliwa i aluminium. Ubezpieczony obsługiwał tokarkę, obrabiając tłoki do pras ciśnieniowych i kasmatyków, bezpieczniki z żeliwa do pras mimośrodowych i rolki żeliwne prowadzące do taśm. Odlewy żeliwne otrzymywano z odlewni w formie walca lub krążków, należało je ostukać, odżuźlić, obstukać nierówności. Następnie ubezpieczony przystępował do obróbki poszczególnych elementów przy wykorzystaniu tokarki, musiał je obrobić, wytoczyć, wywiercić otwór. Ponadto ubezpieczony zajmował się toczeniem detali do amortyzatorów i odbojów z tekstolitu, tj. żywicznego tworzywa sztucznego, które nie mogło być chłodzone. Powyższe ustalenia są zgodne z wyjaśnieniami samego wnioskodawcy, na co zwrócił uwagę Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji niezasadny jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez brak uzasadnienia wyroku odpowiadającego wymogom procesowym w zakresie podstawowych merytorycznych aspektów sprawy, stanowiących przesłanki rozstrzygnięcia reformatoryjnego. W orzecznictwie wyjaśniono, że naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. z reguły nie ma wpływu na treść wyroku, gdyż uzasadnienie sporządzane jest po jego wydaniu. Wyjątkowo jednak, niezgodne z art. 328 § 2 k.p.c. sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, gdy niezachowanie jego wymagań konstrukcyjnych może czynić zasadnym kasacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego przez jego zastosowanie do niedostatecznie jasno ustalonego

stanu faktycznego, gdy uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia lub nie pozwala na jego kontrolę kasacyjną (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2015 r., II UK 220/14, LEX nr 1771525). W niniejszej sprawie taka wadliwość uzasadnienia wyroku nie występuje, albowiem Sąd odwoławczy oparł swoje rozstrzygnięcie na jednoznacznie ustalonym stanie faktycznym, zgodnym z twierdzeniami samego wnioskodawcy.

Nietrafne są również podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego. Prawidłowo Sąd Apelacyjny dokonał wykładni treści załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odwołując się do jego dosłownego brzmienia. Skoro bowiem przepisy te wprowadzają wyjątek od zasady uzyskania prawa do emerytury z chwilą osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, nie mogą podlegać wykładni rozszerzającej. Przy tym, w orzecznictwie jednolicie wyrażany jest pogląd, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325, z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329, z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10, LEX nr 901652).

W niniejszej sprawie Sąd odwoławczy zasadnie uznał, że praca wykonywana przez ubezpieczonego nie była pracą w szczególnych warunkach, albowiem nie została wymieniona w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Z niespornie ustalonego stanu faktycznego wynika, że większość czynności

ubezpieczonego polegała na obrabianiu na tokarce: tłoków do pras ciśnieniowych, bezpieczników z żeliwa do pras mimośrodowych i rolek żeliwnych prowadzących do taśm. Wytworzone w odlewni elementy żeliwne były dostarczane jako półprodukty do ubezpieczonego, który pracując jako tokarz, wytwarzał z nich produkty finalne. Ubezpieczony nie zajmował się wybijaniem, oczyszczaniem i wykańczaniem odlewów, ponieważ trafiały do niego produkty wstępnie oczyszczone i obrobione. Przy wykonywaniu przez ubezpieczonego pracy nie występowały warunki pracy właściwe dla odlewni, gdzie łącznie występują: wysoka temperatura, hałas, zapylenie i immisja gazów. Dlatego trafna była ocena Sądu Apelacyjnego, że praca wykonywana przez ubezpieczonego nie odpowiadała rodzajowi pracy opisanemu w stanowiącym załącznik do rozporządzenia wykazie A, dziale III „w hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23 „wybijanie, oczyszczanie i wykańczanie odlewów” oraz stanowisku operatora maszyn do obróbki wiórowej odlewów żeliwnych, wymienionemu w dziale III „w hutnictwie i przemyśle metalowym”, poz. 23, pkt 3 - stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.Urz. MG 1985 Nr 1, poz. 1).

Podobna ocena tego rodzaju pracy została przyjęta przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 grudnia 2016 r. (III UK 40/16, LEX nr 2186064), w którym uznano, że wykorzystywanie odlewów do produkcji wyrobów finalnych nie jest pracą przy wykańczaniu odlewów, przez którą należy rozumieć: śrutowanie i szlifowanie powierzchni odlewów, naprawę spawaniem, a także wstępną obróbkę mechaniczną (skórowanie). Sąd Najwyższy wyjaśnił, że chodzi tu o obróbkę wykańczającą odlew po wybiciu go z formy, gdy zachodzi konieczność oczyszczenia odlewu z przywartej masy formierskiej. Korzysta się wówczas z urządzeń szlifierskich, co powoduje, że szkodliwość pracy przy wykańczaniu odlewów jest porównywalna z pracą szlifierza. Nie można natomiast traktować wytwarzania z odlewu wyrobu finalnego (części zamiennej) na tokarkach, jako pracy polegającej na wykańczaniu odlewu w przyjętym powyżej rozumieniu, inny jest bowiem przedmiot tej pracy, używa się innych narzędzi oraz wykonuje się ją w

innych warunkach (poza odlewnią). Nie ulega zatem wątpliwości, że warunki pracy tokarza nie są tak samo szkodliwe, jak warunki pracy przy wykańczaniu odlewów w odlewniach, gdzie podstawowe zagrożenie dla życia i zdrowia pracowników stanowi wysokie stężenie pyłu, zagrożenie poparzeniem i gorący mikroklimat. Trafności powyższej oceny nie zmienia powołany w skardze kasacyjnej fakt istnienia wyroku sądu powszechnego, w którym - w odniesieniu do innego ubezpieczonego - przyjęto odmienną kwalifikację prawną pracy na stanowisku tokarza, albowiem w każdej indywidualnej sprawie sądy wydają wyroki na podstawie ustalonego stanu faktycznego i dokonanej wykładni przepisów prawa, niezależnie od rozstrzygnięć zapadłych w innych sprawach.

Natomiast praca ubezpieczonego polegająca na toczeniu detali do amortyzatorów i odbojów z tekstolitu, tj. żywiczego tworzywa sztucznego, które nie mogło być chłodzone, miała charakter okazjonalny i występowała w niewielkim wymiarze, co powoduje, że nie spełnia ona wymogu pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Dlatego na powstanie prawa ubezpieczonego do emerytury nie ma wpływu okoliczność, że praca ta może zostać zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach, odpowiadająca rodzajowi pracy opisanemu w stanowiącym załącznik do rozporządzenia wykazie A, dziale IV „w chemii”, poz. 17 „produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli” oraz stanowisku tokarza tworzyw, wymienionemu w dziale IV „w chemii”, poz. 34 - stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz. MG 1987 Nr 4, poz. 7).

Z tych przyczyn, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzeczono jak wyżej.